



ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 6 czerwca 2024 r.

Pozycja 129

POSTANOWIENIE z dnia 24 stycznia 2024 r. Sygn. akt Ts 216/22*

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jarosław Wyrembak – przewodniczący
Zbigniew Jędrzejewski – sprawozdawca
Justyn Piskorski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 25 kwietnia 2023 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej T.W.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 26 września 2022 r. (data nadania) T.W. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, zakwestionował zgodność art. 636 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534, ze zm.; dalej: k.p.k.) w zakresie, w jakim „obciąża oskarżyciela posiłkowego kosztami postępowania w zakresie wydatków uniewinnionych obwinionych z tytułu ustanowienia w sprawie obrońcy w sytuacji gdy oskarżycielem publicznym, wnoszącym do sądu wniosek o ukaranie obwinionych jest policja lub prokuratura”, z art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 10 listopada 2022 r. skarżącego wezwano do usunięcia braków formalnych wniesionej skargi przez: udokumentowanie daty doręczenia orzeczenia wskazanego w skardze konstytucyjnej jako ostateczne (doręczenie np. poświadczonej za zgodność z oryginałem koperty, w której doręczone zostało to orzeczenie wraz z monitoringiem przesyłki Poczty Polskiej, poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii zwrotnego potwierdzenia odbioru tej przesyłki lub elektronicznego potwierdzenia odbioru) wraz z czterema kopiami oraz doręczenie odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem załączników złożonych wraz ze skargą

* Postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu opublikowano w OTK ZU z 2023 r. poz. 329.

konstytucyjną (z wyjątkiem wydruku śledzenia przesyłki) pod rygorem ujemnych skutków procesowych.

W piśmie procesowym z 6 grudnia 2022 r. (data nadania) skarżący ustosunkował się do powyższego wezwania, składając odpowiednie dokumenty.

3. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 21 lutego 2023 r. skarżącego wezwano do usunięcia braków formalnych wniesionej skargi przez: doręczenie odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem: wyroku Sądu Okręgowego w W. z 8 marca 2022 r. (sygn. akt [...]) wraz z uzasadnieniem oraz wniosku skarżącego o przyznanie pomocy prawnej z urzędu zawierającego prezentatę wpływu pisma do sądu; wskazanie, które konstytucyjne wolności lub prawa skarżącego wyrażone w art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze art. 636 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, ze zm.); wyjaśnienie, w jaki sposób zaskarżony przepis, w zakresie określonym w skardze konstytucyjnej, narusza wolności lub prawa, o których mowa w zarządzeniu; uzasadnienie zarzutu niekonstytucyjności zakwestionowanego w skardze przepisu, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie pod rygorem wydania postanowienia o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W piśmie procesowym z 8 marca 2023 r. (data nadania) skarżący ustosunkował się do powyższego wezwania. Przedłożył odpowiednie dokumenty oraz wskazał naruszone wolności i prawa, a nadto uzasadnił zarzuty niekonstytucyjności.

4. Postanowieniem z 25 kwietnia 2023 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 22 maja 2023 r.) Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), odmówił nadania dalszego biegu skardze. Trybunał stwierdził, że złożona skarga stanowi polemikę z treścią wydanego w sprawie ostatecznego orzeczenia oraz że skarżący powołał się na niesamodzielne wzorce kontroli konstytucyjnej.

5. W piśmie z 29 maja 2023 r. (data nadania) skarżący wniósł zażalenie na postanowienie Trybunału o odmowie nadania skardze dalszego biegu, w którym oprócz obszernego opisu stanu faktycznego i powielenia treści skargi stwierdził m.in., że:

– zakwestionowany art. 636 § 1 k.p.k. stanowi podstawę wydania przez sąd wskazanego w skardze ostatecznego orzeczenia, więc skarga „spełnia wszystkie warunki formalnoprawne przewidziane w art. 53 o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym” (s. 5 zażalenia);

– „niesłuszne staje się obciążanie (...) kosztami oskarżyciela posiłkowego tylko dlatego, że ten (...) wniósł apelację”, w szczególności w sytuacji, w której postępowanie zostało wszczęte i toczyło się z powodu przypisania obwinionym błędnego czynu (s. 7 zażalenia).

Nadto Trybunał zauważył, że wniesione zażalenie stanowi opis stanu faktycznego sprawy oraz kopię pisma z 8 marca 2023 r. Strony nr 5-8 zażalenia (k. 76-77v akt sprawy o sygn. Ts 216/22) od słów „zaskarżony art. 636 § 1 kpk narusza konstytucyjne prawo w postaci” do słów „wydatków obwinionych z tytułu ustanowienia w sprawie obrońcy” stanowią dokładne skopiowanie treści stron nr 3-6 pisma o usunięciu braków formalnych (k. 45-46v akt sprawy o sygn. Ts 216/22).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Po rozpoznaniu złożonego zażalenia Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że kwestionowane postanowienie jest prawidłowe, a argumenty przytoczone w zażaleniu nie podważają ustaleń przedstawionych w tym orzeczeniu i nie zasługują na uwzględnienie.

W orzecznictwie Trybunału wielokrotnie podkreślano, że zażalenie na postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej powinno dotyczyć podstaw, na których odmowa ta była oparta, ponieważ przedmiotem postępowania zażaleniowego jest ustalenie ich prawidłowości. W niniejszej sprawie Trybunał odmówił nadania skardze dalszego biegu, wskazując na istnienie ku temu dwóch podstaw: po pierwsze, podniesione w skardze zarzuty stanowiły polemikę z treścią wydanego ostatecznego orzeczenia, a po drugie, skarżący powołał niesamodzielne wzorce kontroli. Formułując zarzuty przedstawione w zażaleniu, skarżący nie zdołał skutecznie podważyć podstaw odmowy, w szczególności dlatego, że odniósł się tylko do jednej z nich. Nadto zażalenie nie wnosi do rozpatrywanej sprawy żadnych nowych merytorycznych argumentów.

3. Zasadniczą podstawą odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej było to, że skarżący nie wykazał, by doszło do naruszenia wskazanych przez niego praw i wolności konstytucyjnych, ponieważ przedstawiona w skardze argumentacja stanowi w zasadzie polemikę z rozstrzygnięciami podjętymi przez sądy oraz to, że podniesione zarzuty dotyczą w istocie płaszczyzny stosowania prawa.

Skarżący podniósł w złożonym zażaleniu, że został niesłusznie obciążony wydatkami obwinionych, którzy ustanowili sobie w prowadzonym postępowaniu obrońców. Jednocześnie podkreślił, że miał prawo skorzystać z zasady dwuinstancyjności postępowania i złożyć apelację od wyroku sądu I instancji uniewinniającego ich. W ocenie Trybunału przedstawiona argumentacja sprowadza się do kwestionowania treści orzeczenia wydanego w sprawie. Zaznaczyć w tym miejscu należy, że Trybunał nie jest „sądem faktów” czy „trzecią instancją”, uprawnioną do kontroli ustaleń sądów powszechnych w sprawach indywidualnych.

Zdaniem Trybunału skarżący został obciążony wydatkami obwinionych nie w wyniku błędnych działań oskarżyciela publicznego, ale swoich własnych. W przedmiotowej sprawie bowiem oskarżyciel publiczny, widząc bezzasadność postępowania odwoławczego, odstąpił od wniesienia apelacji, podczas gdy skarżący, który świetnie zdawał sobie sprawę z przyjętej błędnej kwalifikacji prawnej przypisanego obwinionym czynu, podjął decyzję o zaskarżeniu uniewinniającego wyroku sądu rejonowego. Trybunał miał na uwadze, że skarżący korzystał z pomocy profesjonalnego pełnomocnika ustanowionego z urzędu, a zatem domniemywa, że został on poinformowany o konsekwencjach nieuwzględnienia środka odwoławczego. Skoro zatem skarżący doprowadził do przeprowadzenia postępowania apelacyjnego i wydania wyroku przez sąd okręgowy, musiał się liczyć z tym, że jeśli jego apelacja nie zostanie uwzględniona, to zostanie obciążony kosztami postępowania, w szczególności w sytuacji, gdy wnosi środek tylko dla samej zasady, mając świadomość przyjęcia błędnej kwalifikacji zarzucanego obwinionym czynu. Zatem, wbrew twierdzeniom skarżącego, nie został on obciążony kosztami uniewinnienia obwinionych, tylko kosztami postępowania odwoławczego, które sam wszczął.

W najnowszym orzecznictwie Sąd Najwyższy potwierdził takie zastosowanie art. 636 § 1 k.p.k., stwierdzając, że „zgodnie z tym przepisem koszty [procesu za postępowanie odwoławcze] ponosi na ogólnych zasadach ten, kto wniósł środek odwoławczy, który okazał się nieskuteczny” (zob. postanowienie SN z 9 lutego 2021 r., sygn. akt I KO 45/20, Lex nr 3169001).

Nadto Trybunał miał na uwadze, że zażalenie w zakresie kwestionowania tej podstawy odmowy nadania skardze biegu stanowi kopię pisma z 8 marca 2023 r. o usunięciu braków formalnych skargi. Skoro zatem złożone zażalenie nie wykracza poza już przedstawioną argumentację, nie można uznać, że mogłoby ono wzruszyć prawidłowe ustalenia przedstawione w kwestionowanym orzeczeniu.

4. Kolejną przyczyną odmowy nadania skardze dalszego biegu było powołanie się na niesamodzielne wzorce kontroli: art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji.

W zażaleniu skarżący w ogóle nie odniósł się do tej podstawy odmowy nadania skardze biegu. W związku z tym Trybunał Konstytucyjny podtrzymał stanowisko zajęte w postanowieniu z 25 kwietnia 2023 r.

5. Na zakończenie – dla porządku – skład orzekający zauważył, że w żadnej części uzasadnienia zaskarżonego postanowienia Trybunał nie twierdzi, iż kwestionowany przepis nie był podstawą wydanego przez sąd orzeczenia (co sugeruje w zażaleniu skarżący). Odmowa nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej wynikała wyłącznie z okoliczności, iż skarżący w treści skargi kwestionował wydane przez sąd orzeczenie oraz powołał wzorce, które nie są samodzielne, ponieważ nie statuują żadnej konkretnej wolności czy prawa.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.